

PM för vårsådda EKOLOGISKA sortförsök 2021

Uppdaterat 2021-03-16

Allmänt	2
Inläggning av data i NFTS och arkivering av rådata.....	2
Försöksplats	2
Parceller och skördeytan	3
Utsädesmängder i ekologiska sortförsöken, märkning R7-	3
Gradering i allmänhet och registrering av data i NFTS	4
Gradering av sjukdomar.....	4
Gradering av axbrytning, stråbrytning och stråstyrka	7
Gradering av drösning.....	7
Gradering av hjälpvariabler	7
Gradering av gulmognad.....	7
PM för spannmålsförsök, R7-0316 (vårvete), R7-0416 (vårkorn) och R7-0516 (havre)	9
PM för trindsädförsök, R7-0614 (ärter) och R7-0616 (åkerböna)	10

Allmänt

Det är viktigt att allt som rör försöken noteras i NFTS. Anteckningar på fältkort av papper kommer in alldeles för sent, när resultatbearbetningen redan påbörjats. Vid viktiga ändringar i försöksplanen måste utföraren ändra i NFTS, t ex om en sort blir utbytt, sort utgår eller om skydd ändrats. Anteckna vilket år fältet lades om, för-förfrukt, gödsling och jordart. Om försöket **inte** gödslas ska detta också noteras i NFTS.

Gödslas fältet med stallgödsel ska analys på gödseln göras och analysresultatet läggas in i NFTS. Gödsling skall ske med de mängder och vid de tidpunkter som är brukligt för platsen. Skötselåtgärderna skall dokumenteras.

Radavstånd och såmetod antecknas i NFTS. Detta ska göras så snart som möjligt efter sådd. Sådd ska ske med normalt radavstånd (11,5-14,0 cm) eller radavstånd som är anpassat för hackning (22,0-24,0 cm).

Försöksplatsen skall vara fri från riklig förekomst av rotagräs.

Blindharvning ska ske med 1-2 ogräsharvningar (beroende på väderlek) före grödans uppkomst.

Ogräsbekämpning efter grödans uppkomst skall utföras vid behov i odlingen.

Vid radsådd skall försöket radhackas, lämpligen 1-2 hackningar. Åtgärderna ska anpassas efter behov och väderlek i de enskilda försöken.

Inläggning av data i NFTS och arkivering av rådata

Alla parametrar i det förinlagda trädet i NFTS skall antingen ha:

Grön bock = Registreringen klar och mätparametern godkänd

Överstruken bock = Registrering kommer inte att utföras

En svart ring = inga data registrerats får inte förekomma (Försökshandboken 2.6). Ytterligare parametrar kan läggas in i varje tidpunkt genom att högerklicka där. Efter att data lagts in i NFTS är egenkontrollen viktig att data är rimliga och att det inte finns avvikande värden. Om en mätparameter registreras i en Excel-fil och därefter kopieras in i PC-Fältförsök måste alla ev. decimaler i Excelfilen behållas innan datan överförs. Man får alltså inte avrunda till närmaste heltal eller ett mindre antal decimaler än det som har registrerats i Excel-filen för då försvinner decimaler. Alla rådata läggs in i NFTS av utföraren kontinuerligt och senast två veckor efter försöket är avslutat enligt avtalet mellan HS och SLU. Om nya rådata läggs in efter att försöket har bearbetats statistiskt så måste försöksansvarige uppmärksammas på detta så att försöket körs om, annars kommer inte de nya resultaten med på NFTS resultatblankett.

Övrig information som, bilder, dokument m.m. kan bifogas i NFTS. Arkivering av rådata görs enligt Försökshandboken.

Försöksplats

Försöksplats väljs med så jämna förhållanden som möjligt. Helst skall samma art omge försöket. Försöket skall också vara enkelt att nå med bil. Besökaren skall ledas på ett tydligt sätt till försöket. Undvik att lägga det nära motorvägar eller 2+1-vägar där man inte kan stanna. Får inte läggas för långt in på fält, helst max 100 m. Undvik också när man måste köra genom brukningscentra eller bakom låsta grindar/bommar. OBS Ange GPS-punkt så nära skyddsrummet vid ruta 1 som möjligt, vilket underlättar för besökaren att komma rätt. Det skall tydligt markeras var ruta 1 börjar, helst med skylt av fältkort, men minst med avvikande hörnpinne eller sticka som identifierar försöket med plan och adbnummer. OBS – antal och placering av skyddsrummet och block i försöket måste stämma överens med designen i NFTS.

Parceller och skördeytan

Nettoytan för parcellerna i försöket som läggs in i NFTS i skördeparametern beräknas enligt Försökshandboken kapitel 3.2 där det står: skördeytan = parcellens längd * antal rader * radavståndet. Om försöket sås med parcellsåmaskin och radavstånd ≤ 15 cm bör avståndet mellan parcellernas långsidor vara max 2-2,5 gånger radavståndet, dvs. ca 30 cm och lika i hela försöket.

Utsädesmängder i ekologiska sortförsöken, märkning R7-

Antal grobara kärnor/frön som skall sås per m^2 anges i tabell 1. Den faktiska utsädesmängden skall skrivas in under fliken Grundbehandlingar i NFTS. Skulle det finnas någon sort som avviker får det läggas in för ledet under fliken Försöksbehandlingar i NFTS.

Utsädet skall normalt räcka till ytan $150 m^2$, d v s 4 block i sortförsöken om inget annat anges i utsädesbeställningen. Av mätaren i försöket behövs större mängd, eftersom den används till skyddsruator mm.

Tabell 1 Utsädesmängder 2020

År	2020
Vårvete	550
Vårkorn	350
Vårrågvete	550
Havre	450
Ärter	100
Åkerböna	55

Den exakta utsädesmängden anges på de utskickade förpackningarna i **kg/ha**, (kompletterat med uppgifter om tusenkorntvikt och grobarhet) och beräknas enligt följande:

Exempel med vårkorn: TKV 50,2 g, grobarhet 95 % ger $(50,2 \times 350)/95 = 185$ kg/ha. Ytan $30 m^2$

Utsäde till en ruta:

$$\frac{\text{ant. grobara kärnor per } m^2 \times \text{TKV} \times \text{ytan}}{\text{grobarhet} \times 10\,000} = \frac{350 \times 50,2 \times 30}{95 \times 10\,000} = \frac{0,55 \text{ kg}}{\text{per ruta}} = 2,21 \text{ kg per försök med 4 block}$$

OBSERVERA! Utsädesmängden är i normalfallet angiven på etiketterna i kg/ha och skall således bara multipliceras med rutstorleken i m^2 och delas med 10 000 för att få rätt mängd till parcellen.

Gradering i allmänhet och registrering av data i NFTS

Analysdata från NIT läggs in i NFTS av utförarna senast två veckor efter resultaten kommit. Om osäkerhet hur det skall göras konsultera SLU. Se ev. instruktioner utskickade av Fältforsk. OBS lägg alltid in registreringar rutvis även om ingen större skillnad finns. Det måste vara tydligt när en gradering är gjord. Det är inte tillåtet att lägga in ett värde för alla led (F). Det kommer inte med i resultaten. Om alla värden är lika använd fyll på-funktionen. Markera parametern om graderingen inte utförts. Gå först igenom hela försöket för att få en uppfattning om nivån. Gradera och notera även nollor, eller lucka då ingen gradering kan göras. Anledningen till att ingen gradering kan göras noteras i NFTS. Notera alltid anmärkningsvärda iakttagelser i NFTS.

Gradering av sjukdomar

Alla graderingsdata av sjukdomar från fältförsöken läggs direkt in i NFTS. OBS, vid upprepade sjukdomsgraderingar läggs den viktigaste (med största skillnader) in i originalparametern (som fanns från början i NFTS) då det är den som tas med i sammanställningen. Sjukdomskoderna finns inbyggda i parametrarna i PC-markförsök under flik "Mättidpunkter och mätvärden". Ytterligare parametrar kan läggas till vid varje tidpunkt genom att högerklicka i den tidpunkten.

Gör bedömningen snabbt, tveka inte! Gradera den bladnivå där de tydligaste sortskillnaderna finns, vanligen blad 2 uppifrån räknat. Alternativt kan blad 1 eller 3 väljas. Ange angripen bladyta i procent för respektive sjukdom. Olika sjukdomar kan framträda olika starkt på olika bladnivåer.

Graderingarna görs i skala 0-100 där 0 betyder inget angrepp och 100 % att hela bladet är svampangripet/förstört. Vid mycket små angrepp, under 1 %, skriv en etta eftersom angrepp noterats. Använd inte decimaler! OBS lägg alltid in registreringar rutvis även om ingen större skillnad finns. Det måste vara tydligt när en gradering är gjord. Det är inte tillåtet att lägga in ett värde för alla led (F). Det kommer inte med i resultaten. Om alla värden är lika använd fyll på-funktionen. Markera parametern med överstruken bock om graderingen inte utförts.

Graderas flera bladnivåer parallellt, **måste** den bladnivå som skall ingå i sammanställningarna **ovillkorligen** läggas in i den parameter som finns upplagd i NFTS. För andra nivåer lägg till ny parameter genom att högerklicka i den tidpunkten. Samma gäller om gradering av samma sjukdom görs vid flera tillfällen.

Samtidig förekomst av flera sjukdomar

Förekommer flera sjukdomar i försöket samtidigt, graderas en sjukdom i taget för att erhålla bästa resultat (dvs. man får läsa av varje parcell flera gånger vid samma graderingstillfälle). Tänk på att olika sjukdomar kan framträda olika starkt på olika bladnivåer. Alla sjukdomar behöver därför inte graderas på samma bladnivå.

VIKTIGT om svampgraderingar

Om ett svampangrepp inte går att gradera på grund av att en annan svampsjukdom t.ex. gulrost, eller mjöldagg dominerar totalt (helt förstört bladytan) lämna rutan i protokollet tom, men notera i NFTS varför rutan lämnats tom. Om det är svårt att urskilja sjukdomar använd parametern "sjukdomar allmänt".

**** Svartpricksjuka, vetets bladfläcksjuka och brunfläcksjuka***

Vid kraftiga blandinfektioner av svartpricksjuka, vetets bladfläcksjuka och brunfläcksjuka är det mycket svårt att skilja sjukdomarna åt. Avstå då från att gradera! Lämna rutan i protokollet tom i de sorter där detta inträffar, men notera i NFTS. Förekommer tydliga skillnader mellan dessa sjukdomar vid ett tidigare utvecklingsstadium graderas angreppen då, istället för att vänta till DC 73-75.

Sjukdomar skall graderas enligt tabellerna nedan, sjukdomar i fetstil viktigast.

Kodnycklar och tidpunkt för graderingar av skadegörare i vårstråsäd och trindsäd

Vårsäd

Gunnel Andersson, JV 2016-01-28

v-v= vårvete, vr-v= vårrågvete, k=vårkorn, h= havre

Skadegörare	Kod till databas	Gröda	Graderings-tidpunkt	Graderingsm ått	Övrigt
Bladsvampar (Sjukdomar skrivna i fetstil och understrukna har störst betydelse)					
<u>Mjöldagg/</u> <u>Gräsmjöldagg</u>	ERYSGR sid. 26	v-v, k, h, vr-v	DC 59-65 <u>Undantag:</u> Om angrepp förekommer före DC 37 skall gradering göras i DC 37-39 och i DC 59-65	% angripen bladyta blad 2 (ev. blad 1 eller 3)	
<u>Gulrost</u>	PUCGST sid. 28	v-v, vr-v, (k)	DC 59-65 <u>Undantag:</u> Om angrepp förekommer före DC 37 skall gradering göras i DC 37-39 och i DC 59-65	Se Mjöldagg ovan	Vid kraftiga gulrostangrepp i en sort (100 % bl. 2 i DC 59-65) skall inga andra svampar graderas i sorten.
<u>Svartpricksjuka*</u>	SEPTTR sid 62	v-v, vr-v	DC 73-75*.	Se Mjöldagg ovan	
Vetets bladfläcksjuka* (DTR)	DRECSP sid 68	v-v	DC 73-75*	Se Mjöldagg ovan	
<u>Brunrost</u>	PUCCRE sid 18	v-v, vr-v	DC 73-75 Vid kraftiga angrepp kan en senare gradering bli aktuell	Se Mjöldagg ovan	
Brunfläcksjuka*	LEPTNO.L F sid 16	v-v, vr-v, (k, h)	DC 73-75*	Se Mjöldagg ovan	
<u>Kornets</u> <u>bladfläcksjuka</u>	DRECSP sid 34	k	DC 73-75	Se Mjöldagg ovan	
<u>Kornrost</u>	PUCCHD sid 36	k	DC 73-75	Se Mjöldagg ovan	
<u>Sköldfläcksjuka</u>	RHYNSE sid 48	k, (vr-v)	DC 73-75	Se Mjöldagg ovan	
Bipolaris	COCHSA sid 14	k	DC 73-75	Se Mjöldagg ovan	
Ramularia	RAMUCC sid 42	k	DC 73-75 Ev. kan en senare gradering bli aktuell	Se Mjöldagg ovan	

Vårsäd fortsättning

Skadegörare	Kod till databas	Gröda	Graderings tidpunkt	Graderings-mått	Övrigt
<u>Havrens bladfläcksjuka</u>	DRECSP sid 32	h	DC 73-75	% angripen bladyta blad 2 (ev. bl. 1 eller 3)	
<u>Kronrost</u>	PUCCCA sid 38	h	DC 73-75 ev. kan en senare gradering bli aktuell	% angripen bladyta blad 2 (ev. bl. 1 eller 3)	
Strå/ax/sot-svampar					
Svartrost	PUCCGR sid 64	h ev. v-v, vr-v	DC 73-75 eller vid skörd om angrepp upptäcks då.	% angripna strån	
Axfusarios	FUSACU sid 12	v-v, k, h, vr-v	DC 73-75	Graderas efter särskilda anvisningar för axangrepp enl. mall HUSEC:s kvalitetshandbok	Graderas bara i sortförsök där sorternas känslighet för detta undersöks separat
Gulrost	PUCCST sid 28	v-v, vr-v	DC 73-75	Graderas efter särskilda anvisningar för axangrepp enl. mall HUSEC:s kvalitetshand-bok	Graderas bara om starka gulrost-angrepp förekommit i försöket
Mjöldryga	CLAVPU.X sid 40	vr-v	DC 90 vid skörd	Vid kraftiga angrepp kontakta ansvarig för sortprovningen för ev. uttag av prov i skördad vara	
Stinksot	TILLCA sid 54	v-v	DC 73-75	% angripna plantor	Graderas bara i sortförsök där sorternas känslighet för detta undersöks separat
Dvärgstinksot	TILLCO sid 20	v-v	DC 73-75	% angripna plantor	Graderas bara i sort-försök där sorternas känslighet för detta undersöks separat

v-v= vårvete, vr-v= vårrågvet, k=vårkorn, h= havre

Sidhänvisningarna efter sjukdomskoden hänvisar till Jordbruksverkets bok ”Skadegörare i jordbruksgrödor”. Utgiven hösten 2015. Boken kan hämtas hem som PDF genom att följa länken: <http://webbutiken.jordbruksverket.se/sv/artiklar/be26.htm>

Graderingsnycklar finns på HUSEC:s hemsida, www.husec.se kvalitetshandboken, dokument nr: HUSEC 2.11.1.1 (åtkomst till handboken kräver inloggning).

Trindsäd		
Skadegörare	Kod till databas	Tidpunkt
Chokladfläcksjuka	BOTRSP Sid 134	Juli - augusti
Ärtrotröta	APHAEU	Juli - augusti

Gradering av axbrytning, stråbrytning och stråstyrka

Stråstyrka andelen uppräta strån, 0-100. 0=helt nedliggande, horisontellt och 100=helt upprättstående.

Axbrytning andelen strån där översta noden har brutits strax under axet. 0=inga strån brutna, 100=alla strån brutna.

Stråbrytning andelen strån som brutits någonstans mellan nedersta noden och översta noden. 0=inga strån brutna, 100=alla strån brutna.

Gradera stråstyrka först, därefter graderas ax- respektive stråbrytning.

Kommentar: Stråstyrka och ax/stråbrytning graderas oberoende av varandra d.v.s. brytningen påverkar inte stråstyrkegraderingen. Exempel: Om de är det t.ex. 20 % stråbrytning, men resterande strån står rakt upp blir stråstyrkan 100. Men om det är *omfattande* stråbrytning graderas inte stråstyrka. Gränsen för omfattande är när graderingen av stråstyrkan bedöms osäker.

Grönskott, 0=inga, 100=alla strån/stjälkar gröna. Grönskott avser skott som ej kommit med i kulturväxtens 1:a generation.

Gradering av drösning

I första hand görs en okulär besiktning i skalan 0-5, där 0=ingen drösning och 5 = mkt drösning, mer än 13 kärnor per dm².

Gradering	Antal kärnor per 1 dm ²	Motsvarar ungefär mängden spannmål, kg/ha
0	Inga	-
1	< 3	< 180
2	4-6	240-360
3	7-9	420-540
4	10-13	600-780
5	>13	>840

Om det är mycket drösning och spill:

Omedelbart efter skörd bestäms drösning och spill på 0,25 m² i mitten av den bortre ändan av rutan, ca 2 m in i rutan. Plocka upp och väg alla avfallna kärnor. Vikten i gram antecknas ledvis i svampbehandlade led. Antalet kärnor behöver inte räknas.

Gradering av hjälpvariabler

Det finns en grupp graderingsparametrar som är viktig bakgrundsinformation vid tillfälliga störningar för att förstå avvikelser i försöket. Som t.ex. kvickrot, viltskador, fågelskador, etc. Lägg till när det behövs.

Gradering av gultmognad

(Efter Gesslein, S., 1959; Stråsådens mognadsförlopp och skördemetoderna).

Gultmognaden måste anges i datumformat enligt NFTS. Graderingen måste göras ledvis, dvs. i ett block.

Vid **mjölkmognad** (MM) börjar plantan att gulna. Kärninnehållet är tjockflytande och påminner genom sin vita färg om mjölk, därav beteckningen. Färgen beror på en kraftig inlagring av stärkelse. Kärnan är helt grön. Vattenhalten ligger i allmänhet mellan 50-60%. Grodden är färdigbildad, och kärnan anses grobar, även om grobarheten lätt förloras.

Gultmognad (GM) inträffar då klorofyllet är nedbrutet, och plantan antar en gul färg. Den enda gröna färg som accepteras är på de övre lederna. Vattenhalten i kärnan är då ca 30-35%, och all inlagring i kärnan är avslutad. Kärnan är degig och seg, men samtidigt något spröd, vilket gör att den kan brytas över nageln. Viktigaste karaktär: Ingen grön färg i bukåran på kärnan.

Skillnader finns dock mellan växtslagen, vilket gör att man ibland måste se på halmens färg och ibland på kärnans färg:

Havre. Det omvända förhållandet gäller för havre. Halmen kan ofta vara något grön när kärnorna och vipporna har gulnat. Gulmognaden avgörs således av kärnfärgen.

Fullmognad (FM) kan vid vackert väder inträffa ganska snart efter GM. Kärnan kan inte längre brytas, vattenhalten är 15-18%.

GM hos vårvete.

Ojämnare mognad jämfört med höstvete, men alla kärnor skall sakna klorofyll. Vattenhalt 30 %. Övre bladslidor kan i enstaka fall vara grönfläckiga. Övre leder något gröna.

GM hos korn.

Agnarna helt gula. Bladslidorna kan vara grönfläckiga vid lederna. Bukfåran utan grön färg på samtliga kärnor hos huvuddelen av skotten. Vattenhalt 30 %.

GM hos havre.

Gulmognaden hos havre är oftast ojämn. Kärnorna i vippans topp är ofta i det närmaste fullmogna, medan de i vippans bas är mycket mjuka. Den skalade kärnan är ljusgul, seg och böjlig samt kan lätt brytas. Vattenhalt 25 %. Bladen är i allmänhet gula medan bladslidorna är rödgula och ofta något gröna nere vid lederna.

PM för spannmålsförsök, R7-0316 (vårvete), R7-0416 (vårkorn) och R7-0516 (havre)

Plats	Försöken läggs på ekologiska gårdar med liten förekomst av ogräs.
Utsäde	Översändes från resp. förädlare eller sortrepresentant.
Utsädesmängd	Anges på etiketterna i kg/ha. Beräknat med följande antal grobara kärnor per m ² : Korn 350, Havre 450, Vårvete 550.
Sortblandning	I försöksserierna R7-0316 och R7-0416 ingår försöksled med sortblandning och blandningen ska utföras av försöksutförarna. Tre sorter ska blandas till lika delar. Vårvete R7-0316: Diskett, Happy och Quarna Vårkorn R7-0416: Crescendo, RGT Planet och Flair
Sådd	Utförs i för trakten normal tid. Glöm ej skyddsrutorna.
Gödsling	Försöket gödslas som fältet i övrigt med godkända medel.
Vägning av ogräs	Utförs då säden är ca 30 cm hög. Ogräset skall vägas, ej räknas. Ogräset plockas från två provrutor om vardera 0,25 m ² per försöksruta. Ogräset från de två provrutorna slås samman , befrias från rötter och vägs . Avlägsna ev. enstaka, ej representativa "tunga" ogräs. Vikten i gram anges i NFTS. Ange även namnen på arterna i försöket. Radhackas försöket tas istället ogräs i såraden i 2 * 1 m. I övrigt som ovan.
Graderingar och anteckningar	

1. **Planttäthet.** Allmän inspektion efter uppkomsten. Gradering utförs endast om stora skillnader föreligger för flera rutor.
2. **Gulmognad.** Tidpunkt för bindarmognad (gulmognad) uppskattas, då allt klorofyll är nedbrutet i bukfåran på kärnan. Se anvisningar i PM sid 7. Ange mognadstiden ledvis datumform, år-månad-dag. Andra graderingsformer kan inte användas i datasystemet. Mer än en inspektion kan behövas.
3. **Stråstyrka, andelen upprätta strån**, 0-100, (0=helt nedliggande, 100=fullt upprätt). Graderas vid varje skördetillfälle, även vid gulmognad.
4. **Stråbrytning**, andelen strån som brutits någonstans mellan nedersta och översta noden, 0-100, (0= inga strån avbrutna, 100= alla strån brutna). Uppskattas vid skörd, även vid gulmognad.
5. **Axbrytning**, andelen strån som brutits ovanför översta noden (straxt under axet), 0-100, (0=inga strån brutna, 100=alla strån brutna).
6. **Stråläggning**. Längdmätning, i cm, utförs när beståndet är fullt utvuxet, rutvis. Från markytan till axets topp.
7. **Sjukdomar.** Inträffar angrepp av sjukdomar och parasiter skall detta alltid graderas eller noteras i NFTS. Se anvisningar i PM sid 4-6.
8. **Diverse.** Allt övrigt av betydelse för tolkningen av försöksresultaten ska antecknas, såsom eventuella skador, onormala tillväxtbetingelser, drösning osv noteras i NFTS.

Provtagningar: **Jordprov.** Generalprov av matjord till regionalt laboratorium.
Kärnprov. OBS! Provtagning **rutvis!** Insänds efter ev förtorkning till Agrilab.

Kontakt uppgifter: Agrilab AB Ärnevi 63 755 97 Uppsala	Telefon: 018-363050 Mobil: 0708-697342	E-post: analys@agrilab.se
---	---	---

PM för trindsädförsök, R7-0614 (ärter) och R7-0616 (åkerböna)

Använd utvecklingsskalan för ärter i Försökshandboken.

Allmänt Anteckna i NFTS vilket år fältet lades om, för-förfrukt och gödsling.

Plats: Försöket läggs ut på ekologisk gård med liten förekomst av ogräs. Välj en plats fri från phytophthora-rottröta och ärtrottröta.

Försöksplats Helst i en åkerböns-/ärtodling. Åkerbönor på vattenhållande jord. Tänk på att tidiga sorter skall kunna gå att tröska tidigare än de sena, anpassa parcellbredd efter tröskan.

Utsädesmängd Enligt uppgift på etiketterna. Motsvarar 55 grobara åkerbönsfrön per m². I ärt motsvarande 100 grobara frön per m².

Planttäthet Graderingen av planttätheten i % efter uppkomst är viktig och måste göras. Den visar om utsädet är dåligt. Är alla sorter fullständigt etablerade, räcker det med en anteckning i NFTS.

Vägning av ogräs Utförs då åkerböborna är ca 30 cm höga eller ärterna nått full höjd. Ogräset skall ej räknas eller uppdelas artvis. Endast totalvikten skall anges. Ogräset plockas från två provrutor om vardera 0,25 m² per försöksruta. Ogräset från de två provrutorna slås samman, befrias från rötter och vägs. Avlägsna ev. enstaka, inte för försöket representativa "tunga" ogräs, t ex enstaka åkertistel. Totalvikten i gram av ogräset noteras i NFTS. Ange även namnet på den/de dominerande art/arterna i försöket som helhet.

Ogräs, marktäckning Gradera ogräsets täckningsgrad av marken i %

Skörd Sorterna mognar vid olika tidpunkt. Tidiga sorter prioriteras, skörda dessa när de är mogna, innan de drösar. Mycket sena sorter får ev. lämnas på fältet.

Längd st 65 Beståndet mäts i cm, rutvis, en mätning per ruta, när beståndet är fullt utvuxet (runt full blomning st 65).

Höjd vid skörd Beståndshöjden i cm bestäms i samband med skörden, om den avviker från den tidigare gjorda längdbestämmningen. Ange annars höjd = längd.

Stråstyrka Uppskattas vid mognad och vid skörd. 0-100 % (0=helt nedliggande, 100=fullt upprätt).

Mognadsdatum Mognadsdatum anges när ca 50 % av baljorna är helt mogna (st 85). Försökshandboken kap 6.1 sid 6 och kapitel 6.1.3.

Drösning och spill Före skörd bedöms drösning med den 5-gradiga skalan enl. sid 5. Omedelbart efter försökets skörd bestäms drösning och spill rutvis, om det finns synbara mängder, i mitten av den bortre ändan av rutan, ca 2 m in i rutan. På 0,25 m² uppluckas alla avfallna bönor. Dessa vägs och vikten i gram antecknas rutvis i NFTS. OBS! Böborna skall inte räknas, endast vägas.

Skador Eventuella skador som fågelskador notera omfattningen i % för aktuella rutor

Provtagning **Jordprov.** Generalprov av matjord.
Fröprov. OBS! Provtagning **rutvis!** Insänds efter ev. förtorkning till Agrilab. Rutvis analys av renhet och vattenhalt. Proteinhalt av åkerböna bestäms ledvis.

Kontakt uppgifter: Agrilab AB Ärnevi 63, 755 97 Uppsala	Telefon: 018-363050 Mobil: 0708-697342	E-post: analys@agrilab.se
---	---	---